

LOKALAFDELINGEN I AARHUS KOMMUNE

Formand: Sebastian Jonshøj, Willemoesgade 10, 1, 8200 Aarhus N

Telefon: 6160 3401

E-Mail: jonshoej@gmail.com

Aarhus d.5. august 2019

Til
Aarhus Kommune
Teknik og Miljø

Bemærkninger til debatoplæg for temaplan:

- EN GRØNNERE BY MED MERE BLÅT

Danmarks Naturfredningsforening i Aarhus (DN) deler intentionen om et øget grønt og blått islæt i det urbane landskab. Naturen skal i højere grad integreres i byen og gøres til en medspiller fremfor en modspiller, i bestræbelserne på at skabe en levende og bæredygtig storby. Det kan f.eks. ske gennem klimatilpasningsløsninger, hvor regnvandet separeres i rekreative og naturfremmende anlæg, eller ved en ekstensiveret og biodiversitetsfokuseret forvaltning af rabatter, parker, blomsterkummer mm. DN anerkender kommunens spæde første skridt, men mener, at der er både behov og potentiale for en langt større indsats, og at dette kun vokser proportionalt med byens hastige ekspansion.

Brandmandens lov

Det er imidlertid afgørende, at man i planlægningen af de grøn/blå elementer tager udgangspunkt i eksisterende grønne områder og prioriterer bevarelse over erstatning og nyetablering. Al erfaring viser, at eksisterende natur med lang kontinuitet er mere varieret, artsrig og robust og dermed udgør bedre leve- og opholdssteder for både dyr og mennesker.

Grønne oaser i den urbane ørken

Men samtidig er der naturligvis behov for nyetableringer, i takt med at erhvervs- og industrikvarterer forvandles til boligområder og byen vokser, både indad og udad. Det bør være et bevidst mål at planlægge aktivt for nye grønne områder, på samme visio-nære måde, som man før i tiden planlagde for vore eksisterende parker inde i byen. Botanisk Have, Mindeparken, Rådhusparken og Universitetsparken er således ikke opstået tilfældigt, som tiloversblevne og unyttige hjørner i en hovedkulds byudvikling, men er resultatet af et fremsynet, overlagt ønske om at skabe store, attraktive, grønne åndehuller i byen. Dette behov er ikke blevet mindre i det moderne Aarhus, snare-re tværtimod. Alligevel tilsidesættes behovet gang på gang i lokalplanlægningen, og man ender i bedste fald med et par forkrøblede frugttræer og en artsfattig græsplæne mellem golde betonelementer. Den reelle værdi af de "unyttige" grønne arealer af-spejles ikke i ejendomspriserne, og der savnes øjensynligt incitamentet til en priorite-ring over profit. Det bør derfor være en offentlig forpligtelse, at afsætte disse attrakti-ve arealer (byggegrunde) til rekreative formål for byens borgere, fremfor at sælge til højstbydende, eller som minimum at opstille specifikke kriterier til den grønne, re-kreative udnyttelse af et område.

Nye grønne områder i og udenfor midtbyen

Der bør helt konkret planlægges for nye store, rekreative områder centralt beliggende i Aarhus midtby. Det er i den forbindelse helt oplagt at pege på De Bynære Havnearealer, hvor den hidtidige byggeiver desværre ikke har omfattet nævneværdige grønne initiativer. Her findes imidlertid stadig – ikke mindst på de fortsat ubebyggede pier 2 og 3 – en meget nærliggende mulighed for at tænke både grønt og blå i overgangen mellem land og vand. Ligeledes savner Sydhavnen større grønne områder, og såfremt yderligere industriområder på havnen i fremtiden opgives og omdannes til beboelse, bør etablering af grønne områder også her prioriteres. Endelig bør man allerede i de første spæde udkast til en fremtidig overdækning af banegraven eller ved området omkring den nuværende rutebilstation indtænke markante grønne aftryk.

Det vi i dag betragter som udkanten af byen eller egentlige forstæder, vil om bare få årtier være centralt beliggende kvarterer i fremtidens storby. Den natur, som i dag måske omgiver dem eller i hvert fald ligger nærvæd, vil være trængt yderligere på afstand, og det er derfor ikke for tidligt at planlægge for de grønne områder og blå LAR-løsninger, som kan blive fremtidens byparker, rekreative åndehuller og naturlige levesteder.

Haver, parker og erhvervsarealer

Haveforeninger og parcelhushaver rummer et overset potentiale som led i det netværk af grønne områder, der skal være med til at skabe sammenhæng og spredningskorridorer for naturen, på tværs af kommunen og byen. I modsætning til dyrkningsfladen i agerlandet, findes der ingen argumenter for anvendelse af sprøjtemidler i private pryde- eller nyttehaver eller på offentlige grønne arealer, og der er ingen kommercielle produktionsinteresser som forhindrer målrettede, naturfremmende tiltag på matriklen. Det handler mest af alt om oplysning og holdningsbearbejdelse, således at den enkelte borger slækker lidt på ordensregimet og tillader lidt mere vildskab og liv. Her bør kommunen gå forrest med et godt eksempel og med en offensiv formidlingsindsats overfor byens haveejere.

På samme måde findes der oplagte naturgevinster forbundet med en mere biodiversitetsfokuseret forvaltning af de rigtig mange og store græsplænearealer ved erhvervsdomiciler i industrikvarterer og langs byens indfaldsveje. Med en formaliseret, offentlig kampagne og en konstruktiv vejledning til virksomhederne, kunne man givetvis konvertere titusindvis af kvadratmeter græsplæne til bynær overdrevsnatur. Til inspiration henledes opmærksomheden på projektet *BiodiverCity* i Syddjurs Kommune/Nationalpark Mols Bjerge.

Nærhed til borgerne

Aarhus Kommune erklærer, at der fortsat skal være let adgang for alle borgere til et grønt område, også i den indre by. DN er fuldstændig enig, og har derfor flere gange foreslået, at der gennemføres en registrering af såvel de større grønne områder (primært parkerne) som de mindre grønne oaser, og at der på baggrund af denne registrering laves en egentlig politik for det grønne i Aarhus. Temaplanen for en grønnere by med mere blå kunne være med til at udstikke rammerne for en sådan politik.

Aarhus Ådal

Aarhus Å danner en enestående blå/grøn kile, helt ind i hjertet af byen. Den følger en gradient der går fra det halvville og ukultiverede ved Brabrand Sø i vest, til det tæmmede og velordnede langs Åboulevarden mod udmundingen i øst. Denne gradient skal respekteres og opretholdes, således at strækningen langs Brabrandstien bevarer sit stærke naturpræg og udgør en smuk og spændende, fysisk forbindelse mellem land og by, til glæde og gavn for såvel dyr som mennesker.

Den igangværende projektering af Eskelunden som et mere tilgængeligt, rekreativt område, skal ske i respekt for stedets nuværende kvaliteter, og arealerne, hvorpå Northside-festivalen hidtil er afviklet, bør bevares som et lysåbent, grønt område i det nye brokvarter langs Søren Frichs Vej.

Aarhus Bugt

Bortset fra det grønne opland til byen, er der næppe noget der definerer Aarhus, som havet. Kommunens beliggenhed langs Aarhus Bugt udgør en væsentlig historisk kontekst, og mens byen i tidens løb har nydt godt af bugtens talrige ressourcer, har den også haft en markant negativ påvirkning på havmiljøet. Bugtens oprindelige stenrev, som udgjorde livsnødvendige gyde- og opvækstpladser for marine dyr og planter, er samlet op og anvendt på landjorden, fiskene er bortfisket og vandmiljøet forringet af spildevands- og næringsstofudledning.

På den baggrund kan det undre, at en temaplan med overskriften *mere blå* ikke rummer nogen omtale af det marine miljø og de tiltag man kunne og burde gøre for at forbedre havmiljøet og værne om den sårbare landskabelige overgang mellem land og vand. Den planlagte vækst og udvikling i Aarhus vil uundgåeligt få yderligere indflydelse på Aarhusbugten, ikke mindst med ønsket om en kraftig arealudvidelse af Aarhus Havn og en fortsat næringsstofbelastning fra oplandet. Det bør derfor være en fremtidig ambition at gennemføre naturgenopretningstiltag såsom reetablering af stenrev og udplantning af ålegræs, samtidig med en øget indsats for målopfyldelse af Vandrammedirektivet. En evt. fremtidig havneudvidelse bør desuden rumme specifikke, naturkompenserende foranstaltninger.

Fra ord til handling

Alt i alt rummer oplægget mange visionære og gode intentioner for fremtidens Aarhus. DN ser frem til at de følges op af politisk vilje og konkrete initiativer, og glæder sig til at bidrage konstruktivt til en realisering af den grønne omstilling af Aarhus.

Sebastian Jonshøj, formand